

Συνεργασία σχολείου - οικογένειας

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΟΝΕΩΝ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2022

Όλγα Κασσώτη
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ 70
1^ο ΠΕΚΕΣ Κ. Μακεδονίας

Σχέση Σχολείου & Οικογένειας

1969 Παιδεία... 2009

Τι βαθμοί είναι αυτοί;

Τι βαθμοί είναι αυτοί;

Πώς φτάσαμε απ' αυτό το λάθος σ' αυτό το λάθος;

Σχέση Σχολείου & Οικογένειας

3

- Υποχρέωση, Ανάγκη ή Επιθυμία?
- Επίπεδα συνεργασίας
 1. Διοικητικά (εγγραφή, μετεγγραφή)
 2. Ασφάλεια αποχώρησης
 3. Έλεγχος φοίτησης (απουσίες)
 4. Έγκριση συμμετοχής σε δράσεις και μετακινήσεις
 5. Ενημέρωση (συμπεριφοράς και μαθησιακής προόδου)
 6. Παραπομπή παιδιού σε επιτροπή αξιολόγησης

Σχέση Σχολείου & Οικογένειας

4

- Σχολικό πλαίσιο – Οικογενειακό πλαίσιο:
 - δύο σημαντικά συστήματα σε δυναμική αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση για τη ζωή του παιδιού
- Ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τα οφέλη της συνεργασίας των δύο πλαισίων:

Συμμετοχή γονέων: γιατί;

5

1. Οφέλη για το παιδί:

- βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων,
- αύξηση των κινήτρων για μάθηση,
- ενίσχυση των θετικών στάσεων προς το σχολείο και την αξία της εκπαίδευσης
- καλλιέργεια υγιών διαπροσωπικών σχέσεων,
- στη σχέση παιδιού-γονέα,
- στη σχέση παιδιού-εκπαιδευτικού

Συμμετοχή γονέων: γιατί;

6

2. Οφέλη για τους γονείς:

- πλησιάζουν περισσότερο τα παιδιά τους,
- έχουν την ευκαιρία να τα γνωρίσουν καλύτερα,
- κατανοούν τις αδυναμίες και τις ικανότητές τους,
- μαθαίνουν χρήσιμες τεχνικές αντιμετώπισης προβλημάτων,
- βελτιώνουν την επικοινωνία τους με το παιδί τους,
- ισχυροποιούν και ενθαρρύνουν τις προσπάθειες των παιδιών,
- αξιολογούν πιο θετικά το έργο του σχολείου

Συμμετοχή γονέων: γιατί;

7

3. Οφέλη για το Σχολείο:

- πρόσβαση σε σημαντικές πληροφορίες για τα παιδιά,
- μείωση της σχολικής διαρροής,
- καλύτερο σχολικό κλίμα,
- τα επιτυχή δίκτυα σχολείου -οικογένειας έχουν τη δυνατότητα να επαναπροσδιορίσουν τη σχολική κουλτούρα ως περισσότερο συμπεριληπτική, συμμετοχική και συνεργατική,
- ως μορφή κοινωνικού κεφαλαίου (κουλτούρας)

Συμμετοχή γονέων: πώς;

8

- Γονεϊκή συμμετοχή στην καθημερινότητα του παιδιού:
- α) εποπτεία σχολικής συμπεριφοράς
- β) έλεγχος εξωσχολικής συμπεριφοράς
- γ) ανάπτυξη ενδιαφερόντων
- δ) βοήθεια στη μελέτη
- ε) επαφή με το σχολείο

(Γεωργίου, 2000)

Γονείς: «εμπλοκή» ή «συμμετοχή»;

9

ΕΜΠΛΟΚΗ

(από το Σχολείο προς τους γονείς)

- Η καθοδηγούμενη και οριοθετημένη ανάμειξη των γονέων στα σχολικά δρώμενα.
- Αφορά εκδηλώσεις και δραστηριότητες που διοργανώνει το σχολείο γι' αυτούς συνολικά.
- Οι γονείς, κατά κανόνα, περιορίζονται σε ρόλο θεατή.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

(από τους ίδιους τους γονείς)

- Εθελοντική εργασία και δραστηριότητες που στοχεύουν στο συμφέρον των παιδιών του κάθε γονιού ξεχωριστά
- Το Σχολείο ενθαρρύνει τους γονείς να πάρουν ενεργό μέρος σε πτυχές της σχολικής ζωής.
- Χαρακτηρίζει ένα επόμενο στάδιο στις σχέσεις οικογένειας –σχολείου.

Συμμετοχή γονέων - Προκλήσεις, εμπόδια:

10

- Οικονομικές – κοινωνικές – μορφωτικές συνθήκες οικογένειας (έλλειψη χρόνου)
- Προσωπικά χαρακτηριστικά γονέων
- Κουλτούρα αγωγής στο σπίτι (συμπεριφορά, ανατροφή)
- Σχέσεις στο σπίτι (συναισθηματικός δεσμός)
- Απόψεις για το ρόλο του γονέα
- Απόψεις για τη σημασία και το ρόλο του σχολείου
- Ίσως η διαφορετική αντίληψη της συνεργασίας σχολείου οικογένειας

Συμμετοχή γονέων - Προκλήσεις, εμπόδια:

11

- Φαινόμενα μη επιτρεπτής συμπεριφοράς μαθητή
- μπορεί να οφείλονται σε: παθολογικούς, ψυχολογικούς ή κοινωνικούς παράγοντες.
 - Πολύ συχνά τους αποδίδεται η ετικέτα «σχολικός εκφοβισμός».
 - Το Σχολείο δεν «παράγει» βία, παράγει θετικές συμπεριφορές.
 - Η προβληματική συμπεριφορά αποτελεί συνδυασμό ατομικών χαρακτηριστικών του παιδιού με την αλληλεπίδρασή του με το περιβάλλον.
 - Η αγωγή από την οικογένεια και τα πρότυπα που προβάλλονται, παίζουν καθοριστικό ρόλο στη συμπεριφορά στο σχολείο.

Προκύπτουν 2 ζητήματα:

12

- Ανάγκη σύγκλισης απόψεων οικογένειας και σχολείου (υποστήριξη, αντισταθμιστικά προγράμματα στο σχολείο)
 - Όταν υπάρχουν προκαταλήψεις η επικοινωνία είναι δύσκολη
- Ανάγκη δημιουργίας δικτύου επικοινωνίας ανάμεσα στα δύο συστήματα
 - Προσοχή στην αμεσότητα της επικοινωνίας
 - Τι σημαίνει καλή σχέση (μέχρι ποιο βαθμό...)

Συμμετοχή γονέων: Τι χρειάζεται;

13

- Κατανόηση όλων των παραγόντων που αλληλεπιδρούν (συστημική θεωρία)
- Αναγνώριση του σημαντικού ρόλου των γονέων (τόσο από τους ίδιους τους γονείς όσο και από το Σχολείο)
- Επικέντρωση στο ρόλο κάθε μέρους: των εκπαιδευτικών στο τι μπορεί να κάνει το σχολείο και αντιστοίχως των γονέων στην εξωσχολική ζωή του παιδιού
- Ισότιμη μεταχείριση και επικοινωνία (όχι μόνο όταν υπάρχει πρόβλημα)

Συμμετοχή γονέων: Τι χρειάζεται;

14

Εκπαιδευτικοί ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Σεβασμός στην πολιτισμική ποικιλομορφία
- Αναγνώριση των διαφορετικών επιπέδων ετοιμότητας των γονέων
- Επεξήγηση των κινήτρων για συνεργασία
- Τυπική και ουσιαστική συμμετοχή των γονέων
 - Απόδοση ουσιαστικού ρόλου στο μέρος που τους αναλογεί αναφορικά με τη λειτουργία του σχολείου και την εκπαιδευτική διαδικασία

Συμμετοχή γονέων: Γενικές οδηγίες:

15

Εκπαιδευτικοί ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Βρείτε κοινό χρόνο (όλοι είναι απασχολημένοι)
... και «τόπο» (τονίστε τα κοινά σημεία).
- Χτυπήστε το καμπανάκι εγκαίρως!
- Κρατήστε τους γονείς... δεσμευμένους.
- Επικοινωνήστε, μην κάνετε διάλεξη (ακούστε).
- Αξιοποιήστε την ανατροφοδότηση από τους γονείς.

Συμμετοχή γονέων: Γενικές οδηγίες:

16

Γονείς ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Δώστε πληροφορίες για να έχει το Σχολείο ένα πλαίσιο ερμηνείας των συμπεριφορών του παιδιού.
 - Πώς εκφράζεται για το σχολείο στο σπίτι;
 - Κοιμάται καλά; Ευπνάνει με κέφι;
 - Αναφέρει φίλους - φίλες στις κουβέντες του;
 - Μιλάει ποτέ στο σπίτι για όσα κάνει στο Σχολείο;
 - Τι του έχει κάνει εντύπωση;

Συμμετοχή γονέων: Γενικές οδηγίες:

17

Γονείς ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Ζητήστε πληροφορίες για να έχετε κι εσείς ένα πλαίσιο ερμηνείας των συμπεριφορών του παιδιού.
 - Είναι και τα άλλα παιδιά έτσι;
 - Μήπως χρειάζεται περισσότερη βοήθεια από εσάς;
 - Παίζει με τα άλλα παιδιά; Βοηθάει όποτε χρειαστεί;
 - Τι νομίζετε εσείς ότι συμβαίνει;
 - Τι σκέφτεστε να κάνετε γι' αυτό;

Επενδύστε στη σχέση Σχολείου - Γονέων

18

Συμμετοχή γονέων: πότε;

19

- Η αρχή είναι το ήμισυ του παντός.
- Η διαδικασία προσαρμογής του παιδιού στο σχολείο και η ένταξή του σε ομάδες συνομηλίκων είναι επίπονη.
- **Αποτελέσματα μη ομαλής προσαρμογής:**
- Η οικογένεια αναθέτει την ευθύνη στο σχολείο...
- το σχολείο αποδίδει την αιτία του προβλήματος στην οικογένεια...
- **Ρήξη μεταξύ των δύο συστημάτων**
- Τα δύο συστήματα μένουν άκαμπτα στις θέσεις τους ή τροποποιούνται ελάχιστα.

Συμμετοχή γονέων: πώς;

20

- Ενημέρωση γονέων για τις **«απαιτήσεις» του σχολείου**
 - ειδικά για τους γονείς μεταναστευτικής βιογραφίας δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη, λόγω διαφορών που συχνά παρουσιάζει το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας προέλευσης με το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας υποδοχής
- Ενημέρωση για την **πρόοδο των παιδιών τους**
 - η επικοινωνία αυτή μπορεί να βοηθήσει και τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, αφού οι γονείς μπορεί να συζητήσουν για τυχόν ανησυχίες τους

Συμμετοχή γονέων: πώς;

21

- Ενημέρωση γονέων
- **Για την προαγωγή θετικών συμπεριφορών**
- Για την αντιμετώπιση «προβληματικής» συμπεριφοράς
 - Ενώ, προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης του φαινομένου της «σχολικής βίας» στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας, μεταξύ άλλων πρέπει να υπάρχει στενή σχέση γονέων – σχολείου, εκδηλώσεις για την καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας, κοινές δράσεις πρόληψης βίας καθώς και συμμετοχή σε «συνεκπαιδευτικές δράσεις» (εκτός του πλαισίου της τάξης).

Η προετοιμασία της συνάντησης με τους γονείς

Εκπαιδευτικοί:

- Προετοιμαστείτε για τις πιθανές απορίες των γονέων.
- Κάνετε μία λίστα με τα **θετικά στοιχεία** του παιδιού και όσα θέλετε να επισημάνετε στους γονείς
- Εντοπίστε το **σημείο** στο οποίο θέλετε να επιμείνετε και να δώσετε ένα σαφές **μήνυμα** στους γονείς που θα το πάρουν μαζί τους

Η συνάντηση με τους γονείς

23

- **Ξεκινώ με ένα θετικό σχόλιο.**
- **Παίρνω** τις πληροφορίες που χρειάζομαι.
- **Δείχνω** στοιχεία και καταγραφές που δείχνουν την εξέλιξη του παιδιού και εκφράζω **θετικά σχόλια** για την προσπάθεια του παιδιού.
- **Συζητώ** τα ζητήματα που με απασχολούν και ζητώ επιπλέον πληροφορίες.
- **Προτείνω** ιδέες για κοινή δράση.
- **Κλείνω** με ένα **ενθαρρυντικό σχόλιο** και ευχαριστίες για την προσέλευση.

Συμμετοχή γονέων: πώς;

- **Βοήθεια προς τους γονείς** από το σχολείο σχετικά με τη διαμόρφωση ενός υποστηρικτικού προς τη μάθηση περιβάλλοντος στο σπίτι μέσω, λ.χ., σεμιναρίων εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης γονέων.
 - Η διεύθυνση και οι εκπαιδευτικοί και καλούνται να εξηγήσουν στους γονείς και να τους καθοδηγήσουν στο πώς μπορούν να στηρίξουν τις προσπάθειες του σχολείου και των ίδιων των παιδιών τους.
- Συμμετοχή των γονέων σε **εθελοντικές δραστηριότητες**.

Συμμετοχή γονέων: πώς;

25

- **Η προώθηση της συμμετοχής των γονέων στην κοινότητα** (π.χ. στον Σύλλογο Γονέων, ή σε δομές του Δήμου).
 - Η κοινότητα παρέχει τη δυνατότητα στήριξης και βοήθειας στους γονείς σε προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι ίδιοι ή τα παιδιά τους.
 - Το σχολείο οφείλει να ενημερώνει τους γονείς για εκπαιδευτικά προγράμματα, οικονομικές διευκολύνσεις και άλλες παροχές πρόνοιας της κοινότητας.

Επιθυμητές ερωτήσεις από γονείς προς το Σχολείο:

26

- Συμμετέχει το παιδί μου ενεργά στο μάθημα;
- Είναι συνεπές με το συμβόλαιο της τάξης;
- Βάζει στόχους; Προσπαθεί αρκετά για να τους πετύχει;
- Μπορεί να συνεργαστεί;
- Συνεργάζεται με τα άλλα παιδιά;
- Μήπως θέλει πάντα να είναι αρχηγός;
- Μήπως δεν θέλει ποτέ να είναι αρχηγός;
- Είναι κοινωνικό ή απομονώνεται;
- Πότε διαπιστώνετε ότι είναι πιο χαρούμενο;
- Πώς διαχειρίζεται τη νίκη;
- Πώς διαχειρίζεται την ήττα;
- Βοηθάει τους άλλους;
- Ζητά και δέχεται βοήθεια από άλλους;
- Διαπιστώσατε κάποιο πρόβλημα με την κίνηση;
- Έχει ισορροπία; Πώς τα πάει με το ρυθμό;
- Πώς μπορώ να το πείσω να τρώει πιο υγιεινά;

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Beveridge, S. (2005). *Children, Families and Schools, Developing Partnerships for Inclusive Education*. London: Routledge Falmer.
- Epstein JL. *School, Family, and Community Partnerships: Your Handbook for Action*. 3rd edition. Thousand Oaks, CA: Corwin Press; 2009.
- Garcia-Dominic O, Wray LA, Treviño RP, Hernandez AE, Yin Z, Ulbrecht JS. Identifying barriers that hinder onsite parental involvement in a school-based health promotion program. *Health Promotion Practice* 2010;11(5):703–713.
- Hopkins,D., Stringfield,S., Harris,A., Stoll,L., and Mackay,T. (2014). School and system improvement: a narrative state-of-the-art review, *School Effectiveness and School Improvement*, 25(2), 257-281
- Γιοβαζολιάς Θεόδωρος (2011) Συνεργασία εκπαιδευτικών – οικογένειας ΥΠΕΠΘ-ΙΔΕΚΕ
- Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (2004). Συνεργασία σχολείου οικογένειας: δυνατότητες και περιορισμοί, *Επιστήμες Αγωγής*, 4, 21-33.
- Σιάσος Χ. (2016). Η συνεργασία Σχολείου – Οικογένειας ως παράγοντας Αποτελεσματικής Λειτουργίας των Σχολικών Μονάδων: Στάσεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών των Μουσικών Σχολείων της Ελλάδας (διπλωματική εργασία), Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο-Τμήμα Οικιακής Οικονομίας & Οικολογίας.

Καλή δύναμη στο έργο σας

Σας ευχαριστώ

Όλγα Κασώτη